

Szanowni Mieszkańcy Gminy Zator

Po raz kolejny przedstawiam Państwu informator budżetowy dla mieszkańców pt. "Skąd mamy pieniądze i na co je wydajemy".

Zawarte w nim informacje pozwolą poznać Państwu źródła dochodów, strukturę wydatków, a także zaplanowane inwestycje na 2009r. Informator ma charakter także edukacyjny, dlatego opracowany został w krótkiej formie opisowo-graficznej..

Budżet jest jawny co oznacza, że po jego uchwaleniu mieszkańcy mogą zapoznać się z jego treścią, ponieważ publikowany jest w Dzienniku Urzędowym woj. małopolskiego oraz w Biuletynie Informacji Publicznej.

Tą lekturą chciałbym zachęcić Państwa do bliższego poznania spraw naszej gminy.

*Z wyrazami szacunku
Burmistrz Zatora
Zbigniew Biernat*

BUDŻET GMINY ZATOR NA 2009 r.

został przyjęty do realizacji na podstawie Uchwały Budżetowej Gminy Zator na 2009r. Nr XXXV/201/08 w dniu 18 grudnia 2008r.

W publikacji, która po raz piąty trafia do Państwa rąk, chcemy przybliżyć zagadnienia związane z budżetem gminy. Pozornie budżet gminy może wydawać się dokumentem niezwykle skomplikowanym i niejasnym. Mnóstwo zapisów, słupków, kwot i paragrafów z pewnością przeraża tych, którzy zawodowo nie zajmują się finansami. Nie znaczy to jednak, że zagadnienia budżetowe przeznaczone są tylko dla profesjonalistów. W rzeczywistości każdy z nas, bardziej lub mniej świadomie, zarządza pieniędzmi. Decydujemy o tym, jak wydawać pieniądze kiedy kupujemy na śniadanie jogurt, zastanawiamy się, czy całoroczne oszczędności wydać na zasłużony wypoczynek, czy bardziej potrzebne rzeczy w gospodarstwie domowym, zaciągamy kredyt na kupno mieszkania, czy samochodu. W każdej z przedstawionej powyżej sytuacji musimy odpowiedzieć sobie na dwa pytania: skąd wziąć pieniądze i na co je wydać. Na takie same pytania trzeba odpowiedzieć przy sporządzeniu najważniejszego dokumentu finansowego w lokalnym samorządzie czyli budżetu gminy. Różnica między budżetem domowym a gminnym polega jednak na tym, że własne pieniądze możemy wydawać w dowolny sposób, natomiast gmina wydaje pieniądze na realizację zadań, które ściśle określa ustawa o samorządzie gminnym. Również źródła, z jakich gmina czerpie dochód, są określone ustawowo. Mamy nadzieję, że w tym informatorze znajdą Państwo informacje na temat sposobu, w jaki zarządzamy gminnymi pieniędzmi.

Co to jest budżet ?

Budżet gminy to lokalny plan finansowy, który określa dochody i wydatki, przychody i rozchody oraz deficyt lub nadwyżkę. Budżet gminny jest najważniejszym dokumentem pozwalającym kontrolować działalność samorządu pod względem finansowym. Obrazuje możliwości wydawania pieniędzy w zależności od dochodów. Jest przygotowywany na cały rok z góry. Możemy go także rozumieć, jako konkretne pieniądze gromadzone na gminnym koncie. Roczny budżet nie można zaplanować bez znajomości wielkości dochodów i wydatków.

Dochodami gminy są środki pochodzące z następujących źródeł:

1. **Dochody własne** - samorząd może nimi dysponować według własnego uznania – oczywiście w ramach ustalonych przepisami prawa, składają się na nie:
  - **podatki** - należą do nich pobierane na podstawie ustaw między innymi podatek od nieruchomości, środków transportu, rolny, leśny oraz od osób fizycznych (tzw. PIT) i od osób prawnych (tzw. CIT). Na chwilę obecną dochody z podatku CIT są znikome. Podatki te płacone są wg miejsca położenia nieruchomości (bez względu na miejsce zamieszkania właściciela).
  - **dochody z majątku gminy** - (sprzedaż mienia komunalnego, dochody z najmu lokali komunalnych, opłaty z tytułu użytkowania wieczystego).
  - **opłaty** - to forma zapłaty za określone świadczenia, usługi lub czynności urzędowe dla mieszkańców, przedsiębiorców, różnych instytucji. Najczęściej są one związane z wydawaniem odpowiednich wniosków, pozwoleń, decyzji. Zaliczamy do nich opłatę targową, administracyjną, miejscową i inne.
  - **inne dochody** - to wpływy z samoopodatkowania się mieszkańców, spadki, zapisy, darowizny. Do innych dochodów zalicza się również wpłaty za wyżywienie w stołówkach szkolnych, odsetki od środków na rachunku bankowym, odsetki od lokat terminowych.
2. **Subwencje ogólne z budżetu państwa** - to pieniądze, które dostajemy z Ministerstwa Finansów, czyli z budżetu państwa i stanowią istotne źródło dochodów w budżetach jednostek samorządu terytorialnego. Nie pokrywają one jednak w całości wydatków, jakie ponosimy w związku z utrzymaniem szkół i przedszkoli oraz innych kosztów związanych ze szkolnictwem. Dlatego do utrzymania oświaty gmina dokłada również pieniądze z dochodów własnych. Subwencja ogólna stanowi stały (zwyczajny) dochód w budżetach jednostek samorządu terytorialnego i przeznaczona jest na finansowanie zadań własnych tych jednostek. Największą część subwencji stanowi „subwencja oświatowa” przeznaczona na wydatki związane z utrzymaniem oświaty jest to kwota 7 167 373 zł.
3. **Dotacje celowe** - wpływają do budżetu gminy za pośrednictwem innych instytucji niż Ministerstwo Finansów. Może to być np. Małopolski Urząd Wojewódzki albo instytucja związana z ochroną środowiska. Różnica między dotacją, a subwencją polega na tym, że ta pierwsza zawsze jest przeznaczona na konkretne wskazane zadanie i gmina musi rozliczyć się z otrzymanej kwoty dotacji, a jeżeli nie wykorzysta jej na zadanie w całości, resztę bezwzględnie musi zwrócić.
4. **Środki pomocowe** - to również dotacje, ale pochodzą one głównie z Unii Europejskiej. Z unijnych pieniędzy trzeba się starannie rozliczyć. Jeżeli nie dopełnimy któregoś z obowiązujących nas warunków, musimy zwrócić otrzymane pieniądze. Nasza gmina sięga po fundusze unijne, które dotychczas wykorzystywane były między innymi do budowy: kanalizacji, drogi w Palczowicach, stacji uzdatniania wody w Graboszycach, modernizacji Domu Ludowego w Podolszu, ale również na stypendia i pomoc materialną dla uczniów.

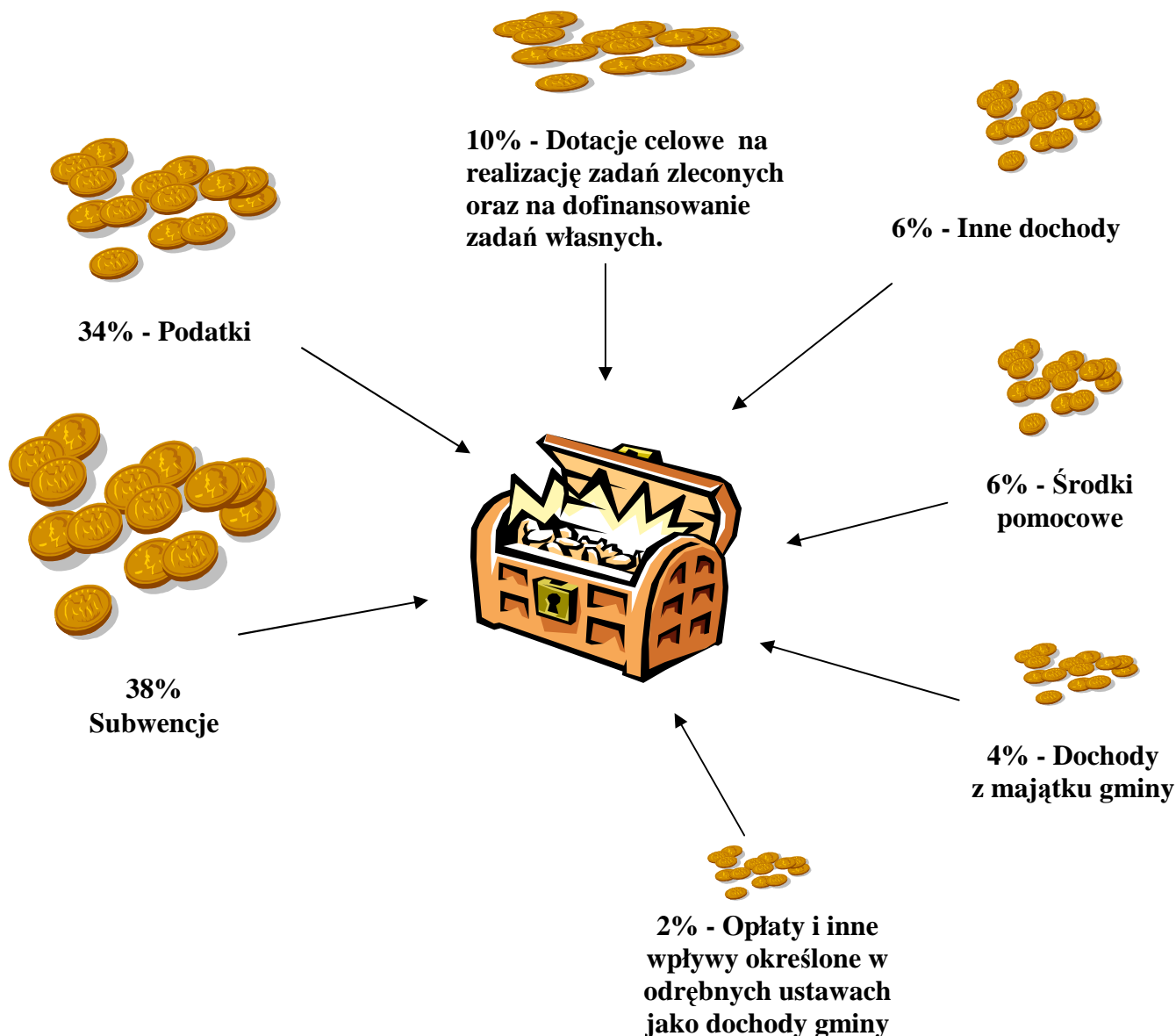
Jeżeli uzyskiwane dochody nie starczą na wydatki lub też samorząd chce zrealizować inwestycje, na które nie ma pieniędzy, to może zaciągnąć kredyt, pożyczkę lub wyemitować obligacje komunalne albo wydać pieniądze zaoszczędzone w latach poprzednich (tzw. nadwyżkę lub wolne środki).

Gmina Zator po raz pierwszy w historii finansów publicznych gminy podjęła w dniu 28 listopada 2008r. uchwałę o emisji obligacji komunalnych na łączną kwotę 12 000 000 zł. (w 2008r – 1 000 000 zł. i w 2009r. 11 000 000 zł.) z przeznaczeniem na pokrycie deficytu wynikającego z konieczności poniesienia wydatków majątkowych ujętych w planie budżetu. Zrealizowano emisję obligacji przypadającą na 2008r., natomiast emisja obligacji komunalnych przypadająca na 2009r. będzie realizowana w takim stopniu jak będą realizowane płatności wynikające z planowanych wydatków inwestycyjnych.

O ile w przypadku budżetu domowego ogranicznikiem jest głównie zdrowy rozsądek, to w przypadku samorządu dochodzą jeszcze surowe przepisy, które wyznaczają granice co oznacza, że kwota długu nie może przekraczać 60 proc. wykonywanych dochodów. Spłata zadłużenia nie może przekraczać w danym roku 15 % osiągniętych dochodów. Zadłużenie Gminy Zator na koniec 2008r. wynosi 9,27% natomiast spłata zadłużenia w 2008 r. wyniosła 3,68%.

Skąd bierzemy pieniądze do budżetu Gminy?

Szczegółowe źródła dochodów gminy określa ustawa o dochodach jednostek samorządu terytorialnego. Podstawowymi dochodami budżetu Gminy Zator są:

Planowane na 2009 r. dochody budżetu wynoszą 21 580 315 - 100 %
i pochodzą z następujących źródeł:

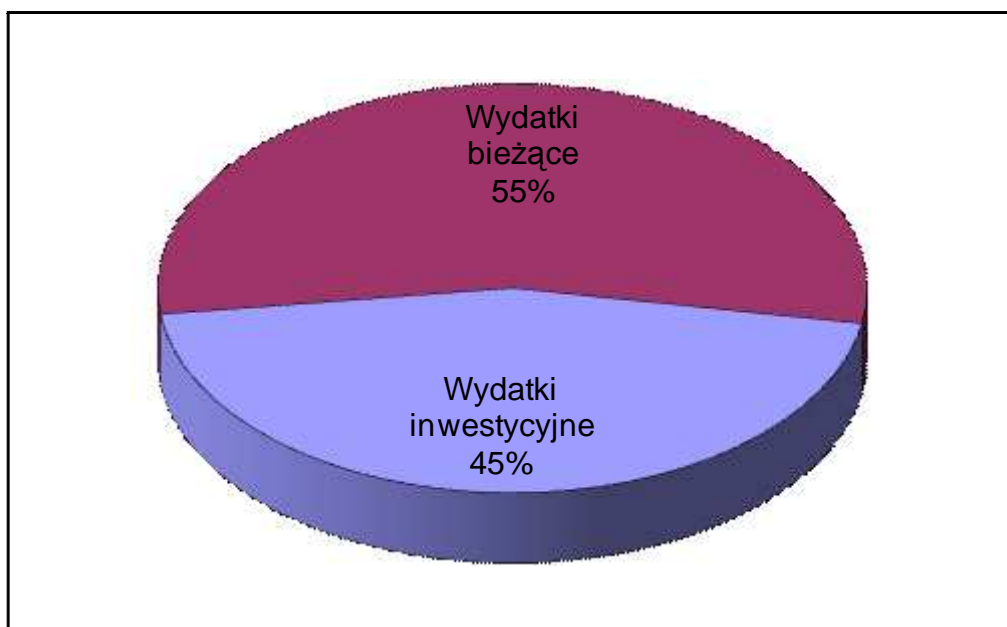
➤ subwencje	8 271 866 - 38 %
➤ podatki (rolny, od nieruchomości, od środków transportowych, od posiadania psa oraz udziały w podatkach będące dochodami gminy, ale pobierane i przekazywane przez Urzędy Skarbowe)	7 289 073 - 34 %
➤ dotacje celowe na realizację zadań zleconych oraz na dofinansowanie zadań własnych (w tym dotacje ze środków Unii Europejskiej na zadania bieżące i majątkowe)	2 215 100 - 10 %
➤ inne dochody	1 391 283 - 6 %
➤ środki pomocowe	1 212 393 - 6 %
➤ dochody z majątku gminy	801 400 - 4 %
➤ opłaty (skarbowe, eksploatacyjna, targowa, opłata za koncesjonowaną sprzedaż alkoholu, opłata za wpis do ewidencji działalności gospodarczej, za posiadanie psa)	399 200 - 2 %

Pieniądze zgromadzone w gminnym budżecie są wydawane przez jednostki organizacyjne gminy to jest:

1. Gminne jednostki budżetowe (szkoły i przedszkola oraz urząd)
Budżet jednostek oświatowych opiera się na środkach pochodzących z subwencji oświatowej, które są niewystarczające, dlatego brakujące środki musimy zabezpieczyć z budżetu gminy, nie mogą wypracowywać własnych dochodów, czyli nie mogą same na siebie zarobić prowadząc działalność komercyjną.
2. Zakład budżetowy (KZWIK w Zatorze)
Wypracowuje własne dochody, które przeznacza na sfinansowanie prowadzonej przez siebie działalności. Często jednak koszty, jakie ponosi są większe niż dochody, np. utrzymanie mieszkań socjalnych jest o wiele droższe niż wpływy z ich wynajmu. Aby wyrównać te różnice, zakłady budżetowe otrzymują pieniądze z budżetu gminy. Jeżeli dochody zakładów budżetowych są większe niż wydatki, nadwyżka zostaje przekazana do budżetu gminy.
3. Instytucje kultury (Ośrodek Kultury w Zatorze oraz Biblioteka Publiczna w Zatorze)
Korzystają z pieniędzy budżetowych przyznawanych im w formie dotacji na realizację działalności kulturalnej, wypracowują również własne dochody, które bezpośrednio zasilają ich budżet, np. Ośrodek Kultury może pobierać opłaty za sprzedaż biletów wstępu na organizowane przez siebie imprezy.

Wydatki można sklasyfikować np. dzieląc je na tzw. wydatki bieżące i majątkowe, albo według poszczególnych działów budżetowych, np. oświata i wychowanie, transport i łączność, kultura i ochrona dziedzictwa narodowego itp.

Na co Gmina przeznaczy pieniądze w 2009r ?

<u>Ogółem kwota wydatków</u>	<u>32 778 080</u>	<u>100%</u>
------------------------------	-------------------	-------------

z tego przeznaczają się na:

1/ wydatki bieżące	17 970 398	55 %
2/ wydatki majątkowe (inwestycyjne)	14 807 682	45 %

Realizując zadania gmina w roku 2009 poniesie wydatki na:

27% - Oświata i wychowanie

**15% -
Przetwórstwo
przemysłowe oraz
Rolnictwo
i łowiectwo**

**13% - Kultura i
ochrona
dziedzictwa
narodowego**

10% - Drogi

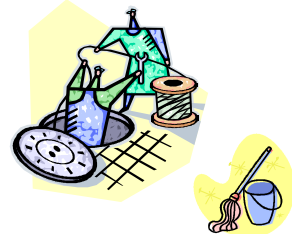
10% - Urząd

9% - Pomoc społeczna

**5% - Bezpieczeństwo publiczne i
ochrona zdrowia**

**4% - Gospodarka komunalna
i ochrona środowiska**

4% - Pozostałe

**2% - Gospodarka
mieszkaniowa i
działalność usługowa**

**1% - Obsługa długu
publicznego**

- **Oświata i wychowanie 8 801 817 zł.**
czyli wydatki na utrzymanie 6 szkół podstawowych, 3 gimnazjów, liceum ogólnokształcącego, 3 przedszkoli, świetlicy szkolnej, dowozu dzieci do szkół oraz dotacji przekazywanych na utrzymanie „małych szkół” prowadzonych przez stowarzyszenia w Palczowicach, Rudzach i osoby fizycznej dla Niepublicznego Gimnazjum w Laskowej.
- **Przetwórstwo przemysłowe 5 000 000 zł.**
środki finansowe przeznaczone na utworzenie w zachodniej części Zatora Stref Aktywności Gospodarczej Małopolski Zachodniej o powierzchni 39 ha w tym 4,9053 ha stanowić będzie specjalna strefa ekonomiczna „krakowskiego parku technologicznego” – podstrefa w Zatorze - I etap (w sąsiedztwie projektowanej obwodnicy).
- **Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego 4 184 083 zł.**
czyli wydatki m in. na działalność Ośrodka Kultury i Bibliotek, dofinansowanie imprez kulturalnych, oraz dofinansowanie budowy biblioteki w budynku obok ratusza i Regionalnego Ośrodka Kultury (byłe kino „Jaśmin”).

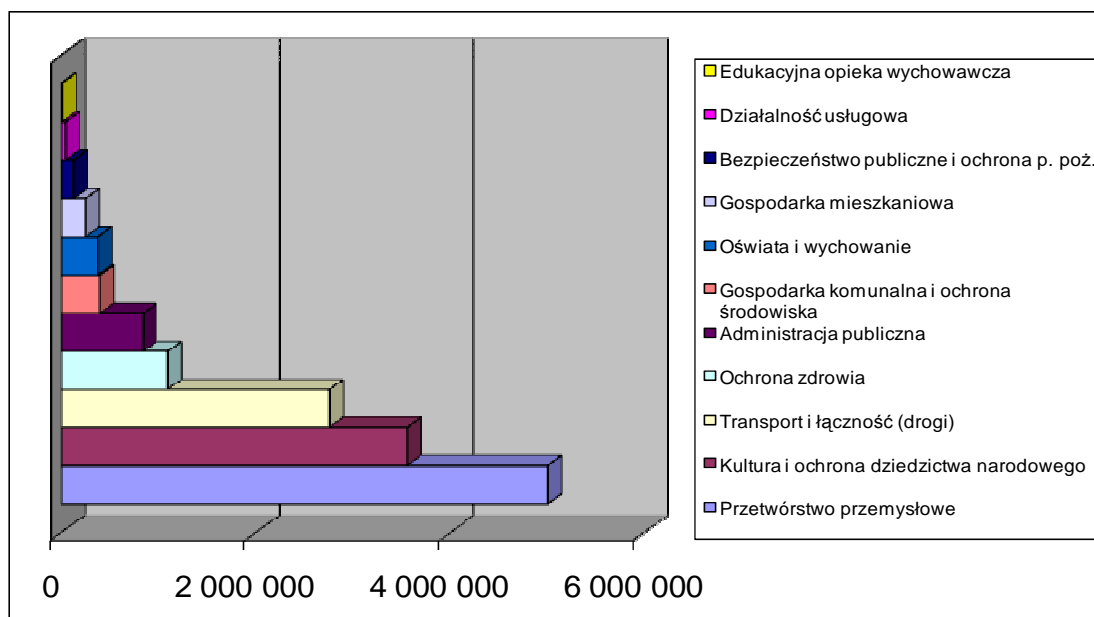
- **Administracja publiczna** **3 186 218 zł.**
czyli wydatki na utrzymanie i remont Urzędu oraz adaptację nowej części ratusza.
- **Transport i łączność** **3 161 655 zł.**
czyli wydatki na utrzymanie, budowę, remonty, naprawy dróg i chodników w gminie.
- **Pomoc społeczna** **2 881 462 zł.**
czyli wydatki na świadczenia społeczne: zasiłki, zapomogi, dodatki mieszkaniowe, koszty działalności Ośrodka Pomocy Społecznej.
- **Gospodarka komunalna i ochrona środowiska** **1 329 432 zł.**
czyli wydatki na budowę kanalizacji w gminie, oświetlenie uliczne, sprzątanie gminy, utrzymanie zieleni, likwidację azbestu, oraz bieżące utrzymanie oczyszczalni ścieków i Związku Komunalnego Gmin.
- **Ochrona zdrowia** **1 327 000 zł.**
czyli wydatki na zapobieganie i przeciwdziałanie alkoholizmowi oraz dofinansowanie wydatków inwestycyjnych w Ośrodku Zdrowia w Zatorze związane z przebudową i rozbudową budynku ośrodka w zakresie termomodernizacji (docieplenie ścian), wymianą kotła c.o. i wymianą dachu.
- **Różne rozliczenia** **901 413 zł.**
środki finansowe wydzielone w budżecie jako rezerwa na nieprzewidziane wydatki,
- **Gospodarka mieszkaniowa i działalność usługowa** **794 200 zł.**
czyli wydatki na utrzymanie majątku gminy: opracowanie planu zagospodarowania przestrzennego gminy oraz koszty ogłoszeń, pomiarów i wyceny majątku gminy przeznaczonego do dzierżawy lub sprzedaży,
- **Obsługa długu publicznego** **500 000 zł.**
czyli pieniądze na spłatę odsetek od zaciągniętych w poprzednich latach kredytów i pożyczek oraz odsetki od wyemitowanych i planowanych do dalszej emisji obligacji komunalnych,
- **Pozostałe** **278 500 zł.**
tj. wydatki związane z funkcjonowaniem Rady Miejskiej, rad sołeckich i zarządów osiedli, inkasem podatków i opłaty targowej oraz ze sporządzeniem spisu mieszkańców uprawnionych do głosowania w wyborach, zadania w zakresie upowszechniania turystyki.
- **Bezpieczeństwo publiczne** **241 600 zł.**
czyli wydatki na utrzymanie oraz dosprzętowanie Ochotniczych Straży Pożarnych w Zatorze, Podolszu, Graboszycach i Smolicach oraz budowa remizy OSP w Graboszycach oraz obronę narodową.
- **Kultura fizyczna** **181 500 zł.**
czyli wydatki na dofinansowanie działalności sportowej Ludowych Klubów Sportowych w Zatorze, Podolszu, Grodzisku i Palczowicach oraz Uczniowskich Klubów Sportowych działających przy szkołach w Zatorze i Podolszu.
- **Rolnictwo i łowiectwo** **9 200 zł.**
czyli wydatek związany z wpłatą na rzecz izb rolniczych 2% od kwoty wpływu do budżetu gminy podatku rolnego od osób fizycznych i od osób prawnych

Najwięcej pieniędzy gmina przeznaczy na utrzymanie szkół, przedszkoli i świetlicy szkolnej – wydatki te stanowią 27 % całego budżetu gminy.

Na koniec 2008 r. gmina liczyła 9109 mieszkańców, więc planowane w 2009 r. wydatki w przeliczeniu na 1 mieszkańca gminy wynoszą 3 598,43 zł

INWESTYCJE 2009

Na co przeznaczamy środki inwestycyjne w kwocie 14 807 682 zł

Przetwórstwo przemysłowe

5 000 000 zł.

- budowa Stref Aktywności Gospodarczej Małopolski Zachodniej etap I w tym wykup gruntów w tworzonych Strefach, utworzenie specjalnej strefy ekonomicznej „krakowskiego parku technologicznego” – podstrefy w Zatorze.

Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego

3 556 341 zł.

- przebudowa i rozbudowa istniejącego budynku gminnego na Regionalny Ośrodek Kultury Doliny Karpia w Zatorze, wraz z infrastrukturą, przebudowa i rozbudowa DL we wsi Graboszyce, budowa Biblioteki Publicznej

Transport i łączność (drogi)

2 763 841 zł.

- opracowanie dokumentacji: rozbudowy drogi gminnej Palczowice-Smolice, koncepcji i projektu dróg Morysina II, przebudowy ul. Parkowej oraz wykonanie: chodnika w Podolszu, ciągu pieszo-jezdnego do ROK, modernizacji ul. Szkolnej, modernizacji ul. Wałowej, modernizacji ul. Księstwa Zatorskiego oraz budowy chodnika przy ul. Królewskiej, modernizacji ul. Wojska Polskiego, I etapu przebudowy projektowanej drogi gminnej Palczowice-Smolice, remontu mostków w Grodzisku, przebudowy drogi od krzyża w Smolicach, przebudowy ul. Starowiejskiej k. Adamexu w Podolszu oraz odwodnienie ul. Gimnazjalna w Podolszu.

Ochrona zdrowia

1 102 000 zł.

- przebudowa i rozbudowa Samodzielnego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Zatorze w zakresie termomodernizacji i wymiany kotła c.o. oraz przebudowy dachu na dwuspadowy, wykonanie systemu monitoringu w programie "Bezpieczeństwo wspólna sprawa".

Administracja publiczna

837 000 zł.

- kontynuacja z 2008r prac związanych z rozbudową i remontem budynków Urzędu Miejskiego w Zatorze, zakup sprzętu komputerowego i oprogramowania.

Gospodarka komunalna i ochrona środowiska

393 000 zł.

- dokumentacja kanalizacji: ul. Parkowej, ul. Krakowskiej - lewa strona, rejonu ul. Kopernika do ul. J. Słowackiego, oś. "Brzezina" (wod. -kan., kan. deszczowa), Graboszyce (osiedle) i częściowe wykonanie kanalizacji w : Laskowej, Łowiczkach, Rudzach, Grodzisku, ul. Bugajskiej w Zatorze oraz zakup i montaż nowych opraw oświetleniowych, projekt oświetlenia ul. Wałowej, ul. Piastowskiej i ul. Parkowej w Zatorze, projekt oświetlenia ulicznego J. Słowackiego w Zatorze, projekt i wykonanie części oświetlenia ul. Żółtych Kłosów, ul. Długiej i ul. Zatorskiej, projekt oświetlenia do cmentarza w Graboszytach, projekt i częściowe wykonanie oświetlenia w Laskowej, budowa oświetlenia ulicznego w Palczowicach - droga do stawów Spytkowice.

Oświata i wychowanie

370 500 zł.

- ZSO Zator: wymiana części okien, modernizacja dachu, remont i przebudowa wraz ze zmianą sposobu użytkowania części pomieszczeń szkolnych ZSO w Podolszu - cd. z 2008r, ZSO Podolsze: adaptacja pomieszczeń szkolnych na potrzeby przedszkola, ZS Graboszyce: wymiana okien, SP Laskowa: modernizacja dachu, SP Smolice: zakup drzwi do kotłowni, SP Grodzisko: modernizacja instalacji grzewczej, cyklinowanie podłóg.

Gospodarka mieszkaniowa

248 000 zł.

- Filia Łowiczki: adaptacja poddasza, wykonanie dokumentacji i budowa zjazdu oraz parkingu przy ul. Chrzanowskiej w Zatorze – etap I, wykonanie projektu na zmianę sposobu użytkowania oraz remont budynku przy ul. Orzeszkowej w Zatorze, opracowanie projektu rewitalizacji miasta, aktualizacja projektu parkingu w Palczowicach, zapłata za opracowania związane ze studium wykonalności projektów, renowacja kopca grunwaldzkiego we wsi Palczowice, budowa placu zabaw we wsi Podolsze.

Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa

130 000 zł.

- OSP Smolice: przebudowa placu przed remizą, OSP Zator: projekt dachu, wykonanie systemu monitoringu w ramach programu „bezpieczeństwo wspólna sprawa”.

Działalność usługowa

47 000 zł.

- cd. przebudowy ogrodzenia cmentarza komunalnego.

Edukacyjna opieka wychowawcza

10 000 zł.

- doposażenie i modernizacja schroniska w Grodzisku.

Rezerwa inwestycyjna

350 000 zł.

- środki zabezpieczone w budżecie gminy na nieprzewidziane wydatki związane z wykonaniem w/w zadań inwestycyjnych.

Pełny tekst budżetu Gminy Zator jest dostępny na stronie internetowej www.zator.pl oraz w Urzędzie Miejskim w Zatorze, ul. Rynek 10.